

SUBURBANIZACE A STAROSTA

Suburbanizace s sebou přináší celou řadu praktických problémů, s nimiž se potýkají zejména představitelé konkrétních obcí. Jedná se především o nevhodné řešení nové zástavby a navazující technické, dopravní i sociální infrastruktury. Některým těmto problémům je možné do určité míry předcházet správným používáním nástrojů územního plánování. Důsledky suburbanizace se viditelně projevují také ve stupňujících se nárocích na výdaje z obecního rozpočtu. Těmto praktickým otázkám je detailnější pozornost věnována v následujících tematických blocích:

- 📖 Územní plánování
- 📖 Regulace zástavby
- 📖 Problémy spojené s novou výstavbou
- 📖 Hlášení k trvalému bydlišti a financování obce

Územní plánování

Územní plánování pomáhá obcím dosáhnout prospěšného souladu mezi veřejnými a soukromými zájmy při rozvoji území a vytvořit podmínky k ochraně území před negativními dopady stavebních a jiných záměrů.

Z formálních nástrojů územního plánování na úrovni obcí je nejlépe využitelný **územní**, případně **regulační plán**, v krajních případech pak také územní opatření o stavební uzávěře nebo o asanaci území. Územní a regulační plány mohou být účinným nástrojem pro podstatné zmírnění negativních dopadů stavebního rozvoje a pro vyvážený rozvoj území, to však za podmínky, že jsou používány správným způsobem a jsou striktně dodržována jimi stanovená pravidla. Při územním rozvoji obce je pak důležité nejenom naplňovat literu právních předpisů, ale při zpracovávání plánů a jejich implementaci také respektovat určité morální zásady.

Územní plán je u nás tradičně nejčastěji používaným nástrojem územního plánování. Legislativně je upraven zákonem č. 183/2006 Sb. a příslušnými doprovodnými vyhláškami. Tento dokument si pořizuje obec a předstává dohodu o funkčním využití území. Územní plán jednoznačně a závazně definuje, kde se může určitá funkce, aktivita či činnost realizovat (např. vymezí plochy k bydlení, plochy určené pro průmyslovou výrobu). Kromě toho územní plán **stanovuje limity**

využití území, vymezuje funkční celky nebo funkční plochy a pro každý celek (plochu) **definuje regulativy**.

Územní plán také může závazně určit plochy pro **veřejně prospěšné stavby** či veřejná prostranství. Jeho zpracování podléhá povinnému procedurálnímu postupu a má závazná a jasná pravidla. Územní plán by měl pracovat s časovým horizontem zhruba 10–15 let. Jeho vypracování trvá nejčastěji 2–3 roky a je prováděno pracným hledáním kompromisů a nejvhodnějších řešení. Pořizovatelem územního plánu je příslušná obec s rozšířenou působností, zatímco schvalovatelem je zastupitelstvo obce, pro jejíž území se plán zpracovává.

Postup přípravy územního plánu lze rozčlenit do několika kroků. Prvním je **zadání územního plánu**, který v praxi připravuje podle pokynů zastupitelstva obce a pořizovatele projektant pověřený zpracováním územního plánu. Pořizovatel vyzve dotčené orgány státní správy, sousední obce, krajský úřad a veřejnost k vyjádření a uplatnění jejich požadavků. Po zapracování připomínek je zadání schváleno zastupitelstvem obce. V další fázi může (ale nemusí) být vypracován **koncept územního plánu**, který musí být veřejně projednáván a občané mají možnost se opětovně k připravovanému územnímu plánu vyjádřit. Pořizovatel připraví na záklá-

Příklad regulativ obytné a komerční zástavby pro rozvojová území (územní plán obce Červený Újezd, okres Praha-západ)

Bydlení a komerční využití v oblasti služeb a obchodu (rozvojová území)

Prostorové architektonické uspořádání zástavby

Na území jsou přípustné pouze solitérní objekty, popřípadě soubory objektů určené pro bydlení, živnostenské bydlení a pro podnikatelské aktivity ze sféry služeb a obchodu (obchody, stravování, ubytování, drobná servisní opravárenská činnost apod.). Objekty budou respektovat venkovskou zástavbu a mít její charakter. Halové výrobní a skladovací objekty jsou nepřipustné. Výška domů nepřesáhne dvě nadzemní podlaží (popř. přízemí a využitelné podkrovní), maximální výška úrovně podlahy přízemí bude 1,2 m nad průměrnou niveletou původního terénu. Střechy budou šikmé, sedlové o sklonu 30–45°, u bočních a zadních křídel i pultové, krytina barvy červené, popř. hnědé, svislé konstrukce budou zděné a omitané.

Zastavěná plocha všech staveb (včetně zpevněných ploch) nesmí přesáhnout 30 %, minimální velikost parcely pro jeden rodinný dům bude 800 m². V jižní části obce, na jižní straně pahorku (nejvyšším místě v obci), bude nová zástavba pouze přizemní. Její architektonicko-kompoziční ztvárnění musí být posuzováno citlivě v dálkových pohledech z hlediska panoramatu obce a zasazení zástavby do krajiny.

Zdroj: www.cervenujezd.com.

Přehled nástrojů územního plánování

Nástroj územního plánování	K čemu slouží	Charakter / závaznost	Požizuje	
Územně plánovací podklady	územně analytické podklady	podkladem dat a různých informací vyhodnocují vývoj a stav území, jeho hodnot a podmínek	podkladový materiál, povinně zpracováván	obec s rozšířenou působností
	územní studie	ověřuje podmínky a možnosti pro změny v území, navrhuje a posuzuje možná řešení vybraných problémů (např. rozsáhlejší nová výstavba)	podkladový materiál, nepovinný	obec
Politika územního rozvoje	určuje celorepublikové priority územního plánování, vymezuje oblasti se zvláštními požadavky, chráněná území, dopravní a jiné koridory	musí být respektovány, povinně zpracovávána	stát (vláda, resp. MMR)	
Územně plánovací dokumentace	zásady územního rozvoje	stanovuje požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezuje plochy a koridory nadmístního významu	závazné, povinně zpracovávány	kraj
	územní plán	řeší funkční využití území obce (kraje), jeho plošné a prostorové uspořádání	závazný, vymahatelný, nepovinný	obec (resp. Úřad územního plánování na úrovni ORP), příp. kraj
	regulační plán	řeší využití jednotlivých pozemků, umístování a parametry zástavby	závazný, vymahatelný, nepovinný	obec (resp. Úřad územního plánování na úrovni ORP), příp. kraj
Územní rozhodnutí a územní souhlas	nezbytné „povolení“ pro umístění stavby či změnu využití území	závazné, vymahatelné, povinné	pověřený stavební úřad	
Územní opatření o stavební uzávěře	umožňuje zakázat stavební činnost ve vymezeném území, pokud by mohla v budoucnu ztížit jeho využití	závazné, vymahatelné, nepovinné	obec	
Územní opatření o asanaci území	vydává se pro území zasažené živelnou pohromou, příp. pro území, kde je nutné stanovit podmínky pro odstranění např. ekologických dopadů	závazné, vymahatelné, nepovinné	obec	
Úprava vztahů v území	předkupní právo	právo obce (kraje, státu) na odkoupení pozemků určených územním nebo regulačním plánem pro veřejně prospěšné stavby či veřejná prostranství	závazné	obec (příp. kraj, stát)
	náhrady za změnu v území	náhrada vlastníkovi pozemku v zákonem stanovených případech	závazné	obec (příp. kraj, stát)

Zdroj: Zákon č. 183/2006 Sb.

dě výsledků projednání konceptu územního plánu pokyny pro zpracování návrhu územního plánu, které jsou schvalovány zastupitelstvem.

Následně je na základě zadání nebo pokynů zpracováván **návrh územního plánu**. Systém připomínkování a posuzování návrhu je obdobný jako v předešlých etapách. Nezbytné je též **veřejně projednání** upraveného návrhu územního plánu. Při veřejném projednání mohou námitky proti návrhu územního plánu vznášet vlastníci pozemků a staveb, kteří jsou dotčeni návrhy veřejně prospěšných opatření a zastavitelých ploch. Připomínky však může uplatnit i veřejnost, která tak má možnost aktivně se podílet na budoucí podobě územního plánu. Kýženým

výsledkem procesu přípravy územního plánu je pak **vyhláška obce o závazných částech územního plánu a hlavní výkres**, které jsou schvalovány zastupitelstvem. Pro vypracování regulačního plánu platí víceméně stejná procedura, proto je vhodné zpracování obou dokumentů spojit, pakliže obec o regulačním plánu uvažuje.

📌 Chci vědět více...

HALASOVÁ, H., ŠILAROVÁ, V.: Územní plánování v České republice.

MAIER, K.: Územní plánování.

PERLÍN, R.: Nizkopodlažní výstavba v územních plánech obcí v zázemí Prahy.

Zákon č. 183/2006 Sb. (tzv. Stavební zákon) a příslušné doprovodné vyhlášky.

Zatímco územní plán řeší využití celého území obce (☞ *Územní plánování*), **regulační plán** se soustřeďuje na využití jednotlivých pozemků a prohlubuje tak územní plán. Zpracovává se pro část území nebo pro celé území obce a stanovuje mimo jiné **regulativy využití pozemků a umístění staveb**, omezení změn v jejich užívání, přístupy ke stavbám, napojení na technické vybavení a regulační prvky plošného anebo prostorového uspořádání. Územní plán také určuje regulativy, ale tyto regulativy se vztahují k funkčním celkům (plochám). V regulačním plánu se regulativy stanovují pro jednotlivé pozemky. Využití regulačního plánu v praxi ztěžuje fakt, že procedura jeho zpracování je velmi obdobná postupu nutného pro vypracování územního plánu. Je proto účelné zpracování obou dokumentů spojit.

Pro obec, jež chce účinně regulovat prostorové uspořádání a vzhled výstavby, jsou užitečné **prostorové regulativy**. Ty mohou stanovit například uliční a stavební čáry, minimální a maximální výšky zástavby, pohledové osy, minimální velikost stavebního pozemku, těžiště prostorů, tvar střech, členění objektů, orientaci hlavních vstupů či parametry oplocení. Efektivní jsou též **funkční regulativy**, které definují nepřipustné funkční využití pozemků a staveb. Pomocí **provozních a technických regulativů** má obec možnost usměrnit například čas, kdy do skladů může přijíždět zásobování. Regulativy lze stanovit územním anebo regulačním plánem.

Veřejnost může do přípravy územního anebo regulačního plánu zasahovat podáváním připomínek v průběhu jeho zpracování a schvalování. Povinnost zapracovat připomínky veřejnosti vyplývá zejména z majetkového vztahu občana k řešeným pozemkům. Aktivní účast občanů při zpracování územně plánovací dokumentace představuje pouze část úspěchu ve snaze zapojit veřejnost do územního plánování. Významný je též vztah občanů ke schválené územně plánovací do-

kumentaci a jejich podíl na využívání a naplňování plánů v praxi. Dobrým příkladem může být růst počtu občanů, kteří se přijdou na obecní úřad poradit, zda pozemek, který si hodlají koupit ke stavbě rodinného domu, může být podle platné územně plánovací dokumentace k tomuto účelu využit.

Nejvyšší stupeň restriktivních nástrojů v územním plánování představuje **stavební uzávěra**, jež je výsledkem územního řízení vymezujícího území, ve kterém se trvale nebo dočasně zakazuje nebo omezuje stavební činnost. Stavební uzávěra je vhodná zejména tehdy, pokud by další stavební činnost mohla ztížit nebo znemožnit budoucí využití území nebo jeho organizaci podle připravované územně plánovací dokumentace. Stavební uzávěru vydává rada obce, příp. kraje, resp. zastupitelstvo.

Velmi často dochází při přípravě územního či regulačního plánu v souvislosti s plánovanou budoucí novou výstavbou ke střetu soukromých zájmů (především zájmů vlastníků pozemků) se zájmy obce, resp. s veřejným prospěchem. Pro obec je proto důležité, aby respektovala po celou dobu přípravy a poté i v době uplatňování územního (regulačního) plánu určité zásady. Při využití územního plánu sehrává významnou roli také příslušný **stavební úřad** obce. Dodržování pravidel může obci velmi účinně pomoci zamezit negativním dopadům spojeným s územním i populačním růstem obce.

📌 Chci vědět více...

LAŠTŮVKOVÁ, I.: Regulační plán centrální zóny Krnov – hledání cesty k uživatelům.
Ústav územního rozvoje (ÚÚR): Principy a pravidla územního plánování.

🌐 Informace na www...

LA-MA Land Management <http://slon.fsv.cvut.cz/lama/>
Portál územního plánování <http://portal.uur.cz>

Nahoře: **Příklad nové zástavby regulované nástroji územního plánování.**
Dole: **Příklad nové stavby bez využití regulativů. Vzhled domu neodpovídá architektuře venkovského sídla.**
Foto: J. Temelová (nahore), M. Oufředníček (dole).

Problémy spojené s novou výstavbou

Obce často nesou důsledky nevhodného **urbanistického i architektonického řešení** nové výstavby. V případě individuální výstavby rodinných domů se takové řešení většinou projevuje v nahodilém umístění jednotlivých staveb na malých parcelách a v jejich často velmi nesourodém vzhledu (*Architektura*). Některé domy připomínají spíše paláce, jiné horské chalupy typické pro alpské oblasti. Nová výstavba vytváří chaotickou síť komunikací a nové domy většinou netvoří ani uliční čáru. A pak je tu řada velkých i malých detailů, jako orientace domovních vchodů na všechny světové strany, různé tvary střech, vikýře rozličného vzhledu, ploty zdobené ornamenty či nevkusné venkovní osvětlení. Pokud výstavbu ve velkém provádí developer, je často nová zástavba jak rodinných, tak obytných domů koncipována značně zhuštěně s cílem získat maximální peněžní užitek z prodeje bydlení v daném území. Následkem toho v nové čtvrti obvykle **chybí veřejné prostory**, veřejná zeleň nebo plochy pro dětská

Příklad zástavbové studie (Praha-Řeporyje). Velmi podobnou formu má situační plán a zástavbový plán. Tyto studie zpracované před samotnou výstavbou mohou pomoci zamezit budoucím problémům s nedostatkem veřejných prostor či nevyhovující uliční sítí. Zdroj: www.praha-reporije.cz.

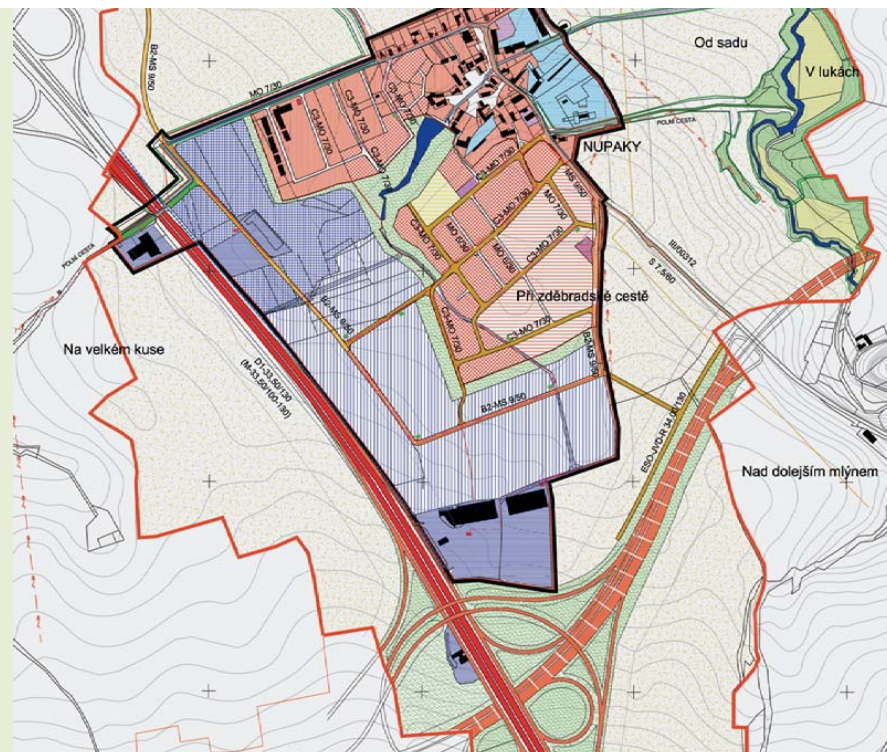

hřiště (*Urbanismus a veřejné prostory*).

Takovému chaosu může obec do značné míry předejít. Prostředkem jí k tomu může být dohoda s developerem (stavebníky) o budoucím uspořádání jednotlivých staveb ve formě **situačního plánu**, příp. zástavbového plánu, zástavbové či urbanistické studie. Tyto dokumenty dávají obci možnost ovlivnit budoucí, zejména urbanistické uspořádání výstavby. Přestože developeri obvykle nechtějí budovat ve velkém na své náklady veřejnou zeleň či hřiště, obec může vhodným nátlakem, například upozorněním, že nepovolí připojení nových domů na obecní infrastrukturu, developera donutit k určitým ústupkům. Krajním řešením je až nevydání souhlasu s územním rozhodnutím. Pokud obec poskytuje k nové výstavbě své pozemky, nabízí se možnost zakomponovat požadavky na nakládání s pozemky a na vzhled staveb již do kupní smlouvy (bylo využito například obcí Zeleneč, okres Praha-východ). Nejúčinnějším a nejlépe vymahatelným řešením uspořádání a vzhledu nové výstavby je územní a regulační plán, kde mohou být plochy pro veřejné prostory a zeleň závazně zakotveny (*Územní plánování a Regulace zástavby*).

Na příkladě územního plánu obce Nupaky lze ilustrovat jednu z obvyklých chyb při vymezování zastavitelného území, které v tomto případě několikanásobně převyšuje stávající zástavbu. Vzhledem k současné velikosti obce přinese budoucí výstavba významné dopady na fyzické i sociální prostředí v obci. Nevhodně definované jsou také rozlehlé ucelené plochy určené ke komerčnímu využití, jejichž plné zastavění přinese v budoucnu zvýšené nároky na dopravní i technickou infrastrukturu. Na těchto plochách, stejně jako na plochách určených k obytné výstavbě, zcela chybí vymezení prostorů pro veřejnou zeleň či prostranství.

Častým problémem, se kterým se obce při rozvoji nové výstavby potýkají, jsou ma-

Výřez hlavního výkresu územního plánu obce Nupaky (okres Praha-východ). Plánované plochy bydlení (červeně) a komerčních funkcí (modře) jsou vzhledem k velikosti původní vesnice (plochy s černě naznačenými budovami) značně naddimenzované. Zdroj: www.nupaky.info.

jetkové spory ohledně **komunikací a technických sítí**, což ovlivňuje každodenní život v obci (například nelze projet určitý úsek silnice, v krajním případě se někdo dokonce nemůže dostat ke svému domu) (*Infrastruktura a občanská vybavenost*). Předejít těmto problémům může obec písemnou smlouvou s investorem o bezplatném převodu komunikací a sítí po dokončení jejich výstavby na obec, případně na správce sítě. To je výhodné i pro samotné nové obyvatelé, kterým odpadnou starosti s údržbou a opravami. Průhledné majetkoprávní vztahy v držení komunikací a technických sítí také zamezí problémům s napojením následně navazující výstavby domů na tuto infrastrukturu.

Velmi důležitou roli pro správné používání územního (regulačního) plánu má **stavební úřad**. Musí striktně dbát na dodržování podmínek a regulativů daných územním (regulačním) plánem příslušné obce. Nesmí v případě nesouladu plánů na umístění nebo vzhled nové stavby s regulativy danými v územním plánu vydat **územní rozhodnutí** (příp. stavební povolení). V průběhu realizace stavby má pravomoc dohlížet na jejich dodržování při kontrolních prohlídkách. Klíčové je, aby stavební úřad po dokončení stavby a ještě před vydáním **kolaudačního rozhodnutí** posoudil, zda nová stavba splňuje všechny předepsané regulativy. V případě, že tomu tak není, nesmí úřad kolaudační rozhodnu-

Výřez výkresu územního plánu obce Červený Újezd (okres Praha-západ) s návrhem zastavěných ploch (červeně šrafováno), které dobře navazují na stávající zástavbu (červeně). Zdroj: Obecní úřad Červený Újezd.

tí vydat až do doby, než jsou nedostatky na nové stavbě odstraněny. Stavební úřad přitom může viníkovi uložit peněžitou pokutu nebo ho přinutit k zbourání nevyhovujících částí nového domu. V širším slova smyslu je stavební úřad pro obec oporou při realizaci její strategie územního rozvoje, například tím, že zamezí situaci, kdy jsou vydána kolaudační rozhodnutí pro domy dříve než pro obslužné komunikace.

Často skloňovaný **strategický plán** (strategické plánování) se na rozdíl od územního

plánování soustřeďuje na to, které aktivity je nejvhodnější vzhledem k místním podmínkám rozvíjet, neboť strategický plán řeší otázky sociálně-ekonomického rozvoje. Jeho zpracování není závazně dáno žádnou legislativou, a proto také jeho dodržování nelze právně vymáhat. Strategický plán by měl být zpracován v koordinaci s plánem územním. Například pokud je v obci územním plánem zakázána průmyslová výroba, je nesmyslné nastavit ve strategickém plánu prioritu výstavby a provozování průmyslové zóny.

Pokud nejsou vyřešeny majetkové vztahy týkající se komunikací a technických sítí, může situace dopadnout až takto (obec Česká, okres Brno-venkov). Foto: J. Temelová.

Hlášení k trvalému bydlišti a financování obce

Zásadní dopad pro obec přináší skutečnost, že se značný počet nově přistěhovaných obyvatel **nehlásí v nové obci k trvalému bydlišti**. Nejcitelněji se tento fakt projevuje v rozpočtu obce, a to jak na straně příjmů, tak na straně výdajů.

Příjmy do obecního rozpočtu tvoří daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a dotace. Více než polovina objemu financí se do rozpočtu obcí v současné době dostává prostřednictvím daňových příjmů (v roce 2006 53 % příjmů). Stát se s obcemi a kraji dělí o výnos některých daní, přičemž systém **rozpočtového určení daní** je v současnosti založen na **zásadním významu počtu obyvatel v obci** podle evidencí Českého statistického úřadu (ČSÚ).

Počet trvale přihlášených osob přitom v rozpočtovém určení daní hraje pro obec roli hned čtyřikrát. Jednak stát ponechává 30 % z výnosů daně z podnikání fyzických osob (tj. daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti) obci podle trvalého bydliště podnikatele. Mezi nově přichozími do suburbánních lokalit je řada podnikatelů, kteří si však většinou z důvodu značné administrativní náročnosti **trvale bydliště nechávají v původním místě bydliště**. Připravu-

jí tak obec o znatelný příjem (například pro obec Líbeznice byl v roce 2006 výnos z této daně druhým největším příspěvkem do rozpočtu).

Počet obyvatel obce vstupuje do výpočtu podílu na celostátním výnosu sdílených daní ve trojí podobě. První je jednoduše počet obyvatel obce. Čím více obyvatel obec má, tím vyšší dostává finanční prostředky. V druhém případě se jedná o roli v podobě 3% váhy prostého počtu obyvatel. Třetí forma je v podobě koeficientů, které jsou přiřazeny podle populačně velikostní kategorie, do které obec spadá. Se zvyšujícím se počtem obyvatel koeficient u velikostních kategorií roste, což v důsledku znamená vyšší relativní přiděl na obyvatele z výnosu sdílených daní do obecního rozpočtu. Zda se obec přehoupne do kategorie s vyšším koeficientem, často záviselo pouze na několika málo osobách, přičemž v některých suburbánních obcích **není přihlášeno k trvalému bydlišti 20–30 % obyvatel**. Po novele zákona o rozpočtovém určení daní platné od ledna 2008 sice problém skokovitěho rozdílu mezi kategoriemi koeficientů odpadl, přesto je počet trvale přihlášených osob v obci stále důležitým faktorem pro příjmy obce.

Struktura PŘÍJMŮ rozpočtu obce (obec Líbeznice, cca 1 500 obyvatel, Středočeský kraj, rok 2006, v tis. Kč)

Daň z přidané hodnoty	2 885
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti	2 400
Neinvestiční přijaté dotace od obcí	2 200
Daň z příjmů právnických osob	1 888
Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti	1 820
Přijaté nekapitálové příspěvky – Fond životního prostředí	1 800
Státní dotace na provoz státní správy a neinvestiční náklady ve školství	1 150
Daň z nemovitostí	700
Poplatek za likvidaci komunálního odpadu	650
Správní poplatky	550
Příjmy z pronájmu a nájmu	440
Poplatek za provozování a výtěžek výherních hracích automatů včetně	170
Příjmy za poskytování služeb – dům služeb a pohřebnictví	115
Příjmy za likvidaci komunálního odpadu – podnikatelé	110
Přijaté nekapitálové příspěvky – EKO KOM	100
Poplatky za užívání veřejného prostranství	20
Poplatky za psy	15
Příjmy celkem	17 013

Zdroj: www.aris.web.cz.

Struktura VÝDAJŮ rozpočtu obce (obec Líbeznice, cca 1 500 obyvatel, Středočeský kraj, rok 2006, v tis. Kč)

Činnost místní správy a zastupitelstva	5 520
Základní škola	2 750
Splátky dlouhodobých úvěrů a úroků z úvěrů	1 976
Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň	1 300
Sběr a odvoz komunálního odpadu	1 200
Čištění odpadních vod	1 020
Obecní policie	990
Veřejné osvětlení	450
Mateřská škola	300
Místní komunikace	250
Dopravní územní obslužnost	230
Knihovna	220
Tělovýchovná činnost, volný čas, zájmová činnost	180
Hřbitov	141
Bezbariérové vybavení	100
Bytové hospodářství	100
Dům služeb	100
Zdravotní středisko	100
Požární ochrana	80
Příspěvek na individuální dopravu	6
Výdaje celkem	17 013

Zdroj: www.aris.web.cz.

Sdílené daně, které se přerozdělují ze státního rozpočtu do rozpočtů obcí:

- daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti,
- daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou,
- daň z příjmu právnických osob bez daně placené obcemi,
- daň z přidané hodnoty a daň z podnikání fyzických osob.

Nejenže nepřihlášení obyvatelé připravují obec o příjmy, ale svou faktickou přítomností a žitím v obci kladou zvýšené nároky na výdajovou stránku jejího rozpočtu. Příkladem může být využívání technické (kanalizace, svoz odpadu), dopravní (místní komunikace) i sociální (např. mateřská školka, obecní policie) infrastruktury, jejíž provoz a údržbu hraje obec ze svého rozpočtu.

Obec nemá prakticky žádné oficiální pravomoci, jak nové rezidenty donutit přihlásit se k trvalému bydlišti v obci, ve které bydlí. Nicméně může aplikovat určitá pravidla, která mohou být poměrně silným donucovacím nástrojem. Jde například o pravidlo, že do místní mateřské školy nebudou přijímány děti rodičů, kteří nemají v obci trvalé

bydliště. Často se stává, že noví rezidenti požadují po obci v nové zbudované lokalitě rodinných domů například výstavbu veřejného osvětlení či povrchovou úpravu místních komunikací, nebo si stěžují na nedostatečnou kapacitu mateřské školy či absenci dětského hřiště. V ten moment může obec argumentovat nedostatkem finančních prostředků právě v důsledku nepřihlášení osob k trvalému bydlišti a apelovat na hříšníky k uskutečnění nápravy.

Velmi důležité je, aby obec občanům vysvětlila, co to pro její rozpočet znamená, pokud k trvalému bydlišti nejsou přihlášení. Většina obyvatel totiž tuto spojitost nezná. Obec by se také měla snažit vyvíjet na nové rezidenty určitý morální tlak, aby přihlášením k trvalému bydlišti vyjádřili pocit občanské sounáležitosti k obci, ve které žijí.

Chci vědět více...

BLAŽEK, J.: Financing of Local Government in the Czech Republic: A Never Ending Reform Process? MACEŠKOVÁ, M., OUŘEDNÍČEK, M.: Dopad suburbanizace na daňové příjmy obcí.

PROVAZŇKOVÁ, R.: Financování měst, obcí a regionů. Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní ve znění pozdějších novel.